Foto: Riccardo Gangale

Kärt återseende!

Lite drygt 30 år efter att tidningen Vi:s reporter Sten Lundgren planterade det första trädet i Vi-skogen återinvigdes Olof Palme Agroforestry Training Centre i Kitale i västra Kenya. En av de som kom till invigningen var Kama Lucia – som på fotot från början av 80-talet klappar Sten Lundgren på kinden.

Vi-skogens utbildningscenter lockar årligen tusentals bönder som vill lära sig mer om agroforestry och trädplantering. Hit är även andra gäster från hela världen välkomna för att få en introduktion till Vi-skogens arbete.

Till invigningen bjöds, förutom politiker och journalister, alla de bönder vars fotografier hänger på väggarna i centrets hus. ●

Text **Sanna Wendt**

HEJ TRÄD!

PASSIONSFRUKT

Nej, inte ett träd, men en ranka. Säg hej till passionsfrukten (Passiflora edulis)! Många av de familjer som Vi-skogen stöttar planterar passionsfrukt, som ger extra näring till familjen. I värme växer rankan fort och ger snabbt skörd. Någon frost trivs den inte alls i, så svårodlad i Sverige med andra ord. Rankan klänger sig gärna uppåt längs pinnar och kan lätt bilda ett litet skuggande tak över gårdsplanen eller känsliga växter. ●

VÅRFINT I BUTIKEN!

Säg det med en bricka

Den populära konstnären Julia Cairns är tillbaka i Vi-skogens gåvoshop. Nu finns hennes fina illustration på en handtillverkad serveringsbricka. Brickan är tillverkad av svensk miljöcertifierad björk. Storlek 20x27 cm. Ge bort den färgglada brickan till någon du tycker om! Brickan kostar 150 kronor – tre träd planteras per bricka.

Memorera Vi-skogen

Vi-skogens memory består av vackra bilder på växter och djur som finns runt Victoriasjön i östra Afrika. Spelet innehåller 13 olika bilder och ligger i en fin liten ask som är 12x5,5cm. I asken finns också ett informationsblad med korta fakta om respektive växt och djur. Spelet kostar 100 kronor – tre träd planteras per spel.

Tygkassen som ger träd

Nu har vi fyllt på lagret av Vi-skogens tygkassar. Kassen är vändbar och tillverkad av kraftig, återvunnen bomull. Den är grön på insidan, och har en ficka på utsidan. Tygkassen kostar 180 kr – fyra träd planteras per kasse.

Produkterna kan beställas på viskogen.se eller hos Givarservice på 08-120 372 70.

VI TVÅ

Hur kan träd bidra till förändring?

Foto: Marcus Lundstedt

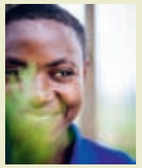

Clarisse Mutuyimana, *medlem i trädklubben på Kinishyaskolan i Rwanda.*

– Om vi fortsätter att praktisera det vi lärt oss om trädplantering kommer livet att bli bättre.

Emmanuel Nsengimana, *rektor på Kinishyaskolan i Rwanda.*

– Framtiden för Rwandas barn skulle vara bättre om andra skolor också började med trädplantering.

AVS. 21Grams, Box 43, 121 25 Stockholm

B Sverige porto betalt
Returadress: Vi-skogen, 105 33 Stockholm

ViBladet
VI-SKOGEN

#1, 2016

Professorn: Träden är centrala för att bekämpa fattigdomen

Sen 30 år har professor Anders Malmer forskat om bruk av skog och träd i tropikerna. Han deltar i en forskargrupp engagerad i West Pokot i Kenya. Den visar att Vi-skogens arbete i området har gett väldigt positiva resultat.

För tre år sen började en konstellation av både svenska och kenyanska universitet att forska i West Pokot i nordvästra Kenya. Vi-skogen har varit där sen 80-talet men är inte aktiva där längre. Det som är intressant är att där Vi-skogen jobbat med agroforestry och mer kontrollerat och inhägnat bete ser vi att landskapet är mycket grönare, det finns fler träd och djuren har bättre hälsa. Människorna producerar mera och äter bättre – samhället har utvecklats på ett väldigt bra sätt.

Sättet som Vi-skogen arbetar på är väldigt viktigt, man når ut till de som lever av marken. Det förbättrar människors levnadsförhållanden. Det är lika viktigt som förbättringen av marken, man kan inte frikoppla de två sakerna från varandra.

Foto: SLU Global

En annan sak som vår forskargrupp lett i samarbete med andra är förhållandet mellan träd och grundvattenbildning. Sen över 50 år finns diskussioner kring att träd förbättrar jordarna och marken. Men träd använder samtidigt mer vatten än andra grödor, vilket kan leda till mindre grundvatten. Det har tidigare forskats kring detta på heltäckande skogar och renodlat jordbruk, men inte på agroforestry eller mark med glesare förekomst av träd. Det har vi gjort nu i Burkina Faso. Vi kom fram till att det blir mest grundvatten med ”lagom många träd”. Vi hävdar att det finns en optimal trädtäthet för varje landskap. Detta är viktigt för att förstå att jordbruk som odlar sina grödor i kombination med skogs- och trädplantering inte hotar grundvattenbildningen och vattentillgång för människor nedströms.

Jag tycker att träd borde ha en större plats i diskussionen om hur vi kan förbättra miljön och bekämpa fattigdomen. I länder där till exempel Vi-skogen arbetar, är jordbruket det alla håller på med. Jordbruket måste utvecklas för att länderna ska komma ur fattigdom – och där har träden en väldigt central roll. ●

Berättat för **Ylva Ågrahn**

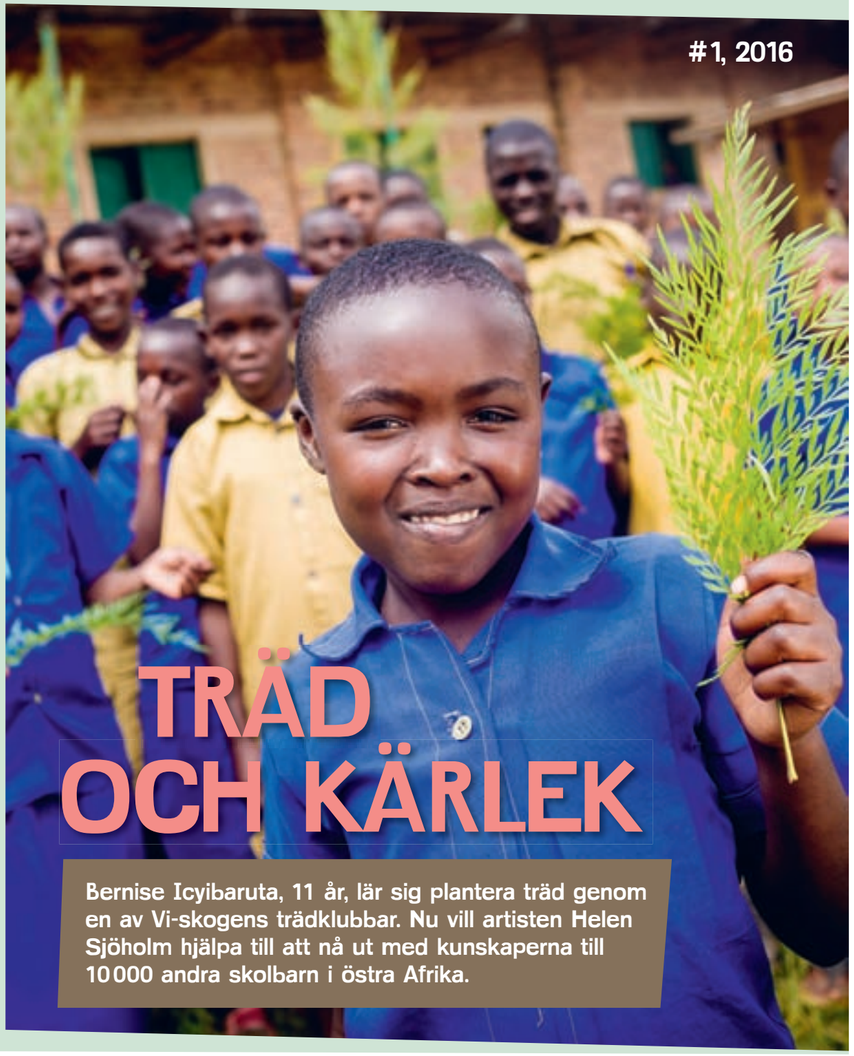

TRÄD OCH KÄRLEK

Bernise Icyibaruta, 11 år, lär sig plantera träd genom en av Vi-skogens trädklubbar. Nu vill artisten Helen Sjöholm hjälpa till att nå ut med kunskaperna till 10000 andra skolbarn i östra Afrika.

Vi-Bladet ges ut av Vi-skogen
Redaktör: Marcus Lundstedt
Grafisk form: Torino Tidningsform
Omslagsfoto: Marcus Lundstedt
Medarbetare: Ola Richardsson, Ylva Ågrahn, Susanna Wendt, Anna-Maria Broman Ek, Viktoria Frid.

Besöksadress: Franzéngatan 6, Stockholm
Telefon vxl: 08-120 372 00
Givarservice: 08-120 372 70
Insamling: Pg 90 05 08-3, Bg 900-5083
E-post: givarservice@viskogen.se
Webb: www.viskogen.se
www.facebook.com/viskogen

VI-SKOGEN

TRÄDCENTER I NY SKRUD. Vi-skogens utbildningscenter i norra Kenya har slagit upp portarna på nytt, med kära återseenden.

”Träd ger mer vatten”
Professor Anders Malmer, baksidan

GÅVOR SOM GER TRÄD. En nydesignad bricka, ett memory-spel eller en tygkasse? Handla i gåvoshopen så planteras träd!

Världens viktigaste väder

Det är vår i Sverige.

Du tar varje tillfälle att få lite sol. Kollar prognoser. Kan det bli fika utomhus i helgen?

Du vet att vädret kan vara oberäkneligt så här års, men också att det blir bättre snart. De sköna dagarna kommer.

Vädret betyder mycket för oss i Sverige.

I Rwanda så oerhört mycket mer.

Ofta är det för mycket sol. Då torkar maten bort.

Nästan lika ofta är det för mycket regn på en gång. Då flyter det mesta iväg.

Betydelsen av vädret är på en annan nivå. Det är en fråga om liv eller död, och klimatförändringarna gör allt så mycket mer dramatiskt.

”Vädret betyder mycket för oss i Sverige. I Rwanda så oerhört mycket mer.”

Vad kan vi göra, då?

Ja, vi kan ju börja med att minska vår klimatpåverkan. Och här är vi lite grand på gång, med det nya, globala klimatavtalet och att du och jag är försiktiga med flygresor och duktiga med sopsorteringen.

Och så kan vi lära barnen, så att de blir lite bättre än vi.

Vi-skogens trädklubbar är igång nu. Med utbildning får barnen lära sig att hantera klimatet, och grödorna, bättre. Läs mer om det i det här numret av Vi-Bladet, och berätta gärna för andra så att vi tillsammans kan finansiera många utbildningar. Ungarna växer av det, och vi med dem. ●

Ola Richardsson
kommunikationschef på Vi-skogen

TREES AND LOVE – EN HOPPFULL KAMPANJ FÖR KLIMATET

Helen Sjöholm med eleverna Jolie Usanzituze och Clarisse Mutuyimana. Båda går i sjätte klass och är medlemmar i skolans trädklubb som startats med stöd av Vi-skogen.

”Det är barnen som får leva med klimatförändringarna”

RWANDA. Barnen är inte skyldiga till klimatförändringarna. Men de drabbas hårdast. Det vill artisten och Vi-skogens ambassadör Helen Sjöholm hjälpa till att ändra på.

Text Sanna Wendt och Marcus Lundstedt
Foto Marcus Lundstedt

– Ibland är det för mycket sol, ibland är det för mycket regn och ibland dras barn med i kraftiga strömmar efter att det har regnat mycket.

De nästan obegripliga orden kommer från en elvaåring. Jean-Marie Vianney Ntakirutimana är blyg, viskar fram meningarna. Men innebörden hörs klart och tydligt. Klimatförändringarna är redan verklighet i Rwanda.

Jean-Maries familj lever precis som närmare 90 procent av Rwandas befolkning på landsbygden. Det är ett hårt och utsatt liv. Minsta väderförändring är allvarlig. För mycket regn och skörden spolas bort. För lite regn och grödorna förstörs. Det slutar oftast med hunger.

Men Jean-Marie har ett trumfkort, han är med i skolans trädklubb. Med Vi-skogens stöd får han och kamraterna på skolan Kinishya lära sig om miljön, klimatet och hur trädplantering kan minska effekterna av torka och översvämningar.

”Kunskaperna som Vi-skogen bidrar med betyder väldigt mycket, till och med livet. De är skillnaden mellan hunger och att ha något att äta.”

Kunskaperna tar de med sig hem – och till framtiden. De flesta barn här i trakten kommer precis som sina föräldrar att tvingas leva av vad jorden ger.

– Jag har lärt min familj hur man tar vara på miljön genom att plantera träd och bygga terrasser på vår mark för att skydda den från jorderosion. Jag har planterat 20 träd på egen hand.

Med inspiration från trädklubben har han dessutom anlagt en kökslträdgård på familjens gård.

– Jag har planterat potatis, grönsaker, avokado och citronträd. Jag tycker om grönsaker för de gör att jag inte blir sjuk. Jag är extra glad för jag har planterat avokadoträd. När frukterna mognar ska jag dela dem med min familj.

Helen Sjöholm lyssnar på Jean-Maries gripande berättelse. Till vardags mamma till tre barn och folkkär artist i Sverige. Nu i Rwanda som ambassadör för Vi-skogen, med en särskild uppgift att hjälpa fler elever som Jean-Marie. Hon är tagen. Men optimistisk.

– Skolan är central för att på ett tidigt stadium lära barnen att kunna stå emot klimatförändringarna. Kunskaperna som Vi-skogen bidrar med betyder väldigt mycket, till och med livet. De är skillnaden mellan hunger och att ha något att äta, säger hon.

Helen vill nu hjälpa till att samla in pengar till Vi-skogen för att utbilda 10 000 skolbarn och starta 500 trädklubbar på skolor i Rwanda, Tanzania, Uganda och Kenya.

– Det är barnen som kommer att få leva med klimatförändringarna som vi äldre skapat. Barn i länder som Rwanda är extra utsatta. Det är därför de behöver vårt stöd redan nu, säger Helen Sjöholm. ●

Jean-Marie Vianney Ntakirutimana vittnar om att klimatförändringarna redan påverkar länder som Rwanda. Som så ofta är det barnen som drabbas hårdast.

Eleverna i trädklubben på skolan Kinishya i norra Rwanda lyssnar tålmodigt på läraren Straton Barute, men ställer också många frågor. Kunskaperna kan göra livsviktig skillnad.

Hjälp oss starta 500 trädklubbar!

Swisha valfri summa till nummer 123 525 29 60. Eller använd det bifogade inbetalningskortet.

1700 kronor räcker till att starta en ny trädklubb för 20 elever och driva den under ett år.

730 kronor räcker till att anlägga en kökslträdgård på en skola där eleverna kan lära sig odling och även skörda grödorna för mat.

30 kronor räcker till att utbilda en elev i agroforestry. Detta räcker till en tvådagars utbildning, i en skolklubb med 20 elever.

LÄS OCH SE MER!
På www.viskogen.se/treesandlove kan du se filmer med Jean-Marie och hans klasskamrater och läsa mer om Vi-skogens arbete med trädklubbar.

”Andelen undernärda elever blev noll”

Utbilda 10000 elever och starta 500 trädklubbar. Det är målet med Vi-skogens kampanj Trees and Love för att hjälpa barn i östra Afrika att stå emot klimatförändringarna.

Här berättar Kajsa Halléen-Nyerere, Vi-skogens chef i Rwanda, varför insatserna på skolorna är livsviktiga:

”Klimatförändringar drabbar barn särskilt hårt, över 160 miljoner barn finns i riskzonen och merparten av dem bor i Afrika. Vi-skogens kampanj är ett sätt att uppmärksamma detta och vikten av att plantera träd för att barnen och deras familjer ska kunna anpassa sig till mer extrema väder.

”Klimatförändringar drabbar barn särskilt hårt, över 160 miljoner barn finns i riskzonen och merparten av dem bor i Afrika.”

Vi-skogen har arbetat med träd på skolor i över tio år. Vi vet att våra insatser är viktiga och kan bidra till en förbättring.

St Marks Elementary School i Uganda är ett exempel på att det fungerar. Där minskade andelen undernärda elever från 23 procent till noll. På ett år. Det är bara kunskapen som fattas, inte medlen till att lyckas eller viljan. Eleverna vet nu hur de kan förbättra sina chanser mot torka, skyfall och andra tuffa utmaningar i sina liv.

Vi behöver mycket stöd i vårt arbete med att bekämpa och förebygga de negativa effekterna av klimatförändringarna. Nu hoppas jag att många vill stödja oss och hjälpa så många barn som möjligt att ta upp kampen mot klimatet.” ●

Berättat för **Marcus Lundstedt**
Foto **Kajsa Johansson**